

BULLYING-UL IN SCOALA

INSTRUCTIUNI PENTRU FACTORII DE DECIZIE

Index

[Introducere](#)

1. [Întelegerea complexității bullying-ului](#)
2. [Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu părinții](#)
3. [Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu elevii](#)
4. [Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu cadrele didactice](#)
5. [Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu conducerea școlilor](#)
6. [Formarea experților](#)
7. [Bune practici și experiențe bazate pe dovezi](#)
8. [Modelul de acțiune preventivă: abordarea de către colectivul instituției școlare](#)
9. [Strategii de intervenție directă](#)
10. [Rețele de împărtășire și schimb de experiență](#)

Introducere

Rolul factorilor de decizie este acela de a preveni și interveni împotriva bullying-ului care, ca factor de risc în cazul abandonului școlar, trebuie considerat de către instituțiile de educație o problemă fundamentală. Această sarcină de a facilita acțiunea în modul cel mai adecvat depinde de nivelul de cunoaștere a problemei cu care urmează să ne confruntăm, de înțelegerea complexității instituțiilor către care sunt orientate deciziile, sensibilizarea acestora la varietatea grupurilor-țintă și la diversitatea modalităților de confruntare. Așadar, este necesar ca toți factorii de decizie să facă eforturi să progreseze în direcțiile anterior menționate, înainte de a schița politicile de acțiune de care vor depinde nu numai obligațiile și acțiunile precise ale altor profesioniști, ci și consecințele pentru elevii implicați.

Înțelegerea complexității bullying-ului

La prima vedere, bullying-ul poate fi văzut ca un simplu fenomen de agresare a unui elev sau grup de elevi de către alt elev sau grup de elevi. Totuși, complexitatea fenomenului este mult mai mare. Bullying-ul este o problemă de natură psiho-socială la care contribuie două legi: legea dominație - supunere și legea tăcerii. Legea dominație - supunere poate fi explicată prin faptul că legătura stabilită între elevii implicați nu respectă egalitatea și simetria. Tăcerea este de asemenea o regulă specială a relațiilor între egali, deoarece este bine cunoscut faptul că ceea ce se întâmplă între elevi trebuie să rămână între ei. De fapt, informarea adulților cu privire la episoadele de bullying, ca și autorul acestei activități nu sunt priviți cu ochi buni de către colegi, care le vor aprecia ca pe un act de trădare. Mai mult, în ultimii ani a apărut datorită utilizării IT și a rețelelor sociale virtuale o nouă formă de bullying, care trebuie de asemenea înțeleasă. În consecință, înainte de a se acționa împotriva bullying-ului, trebuie să înțelegem:

- caracteristicile fenomenului;
- rolurile pe care le presupune;
- legile care-l facilitează și susțin;
- formele directe și indirecte pe care le poate lua.

Publicații online

- [Bullying: description and analysis of the phenomenon \(Bullying-ul: descrierea și analiza fenomenului\)](#)
Articol în care se poate găsi un rezumat al fenomenului publicat în Electronic journal of Research in Educational Psychology.
- [Cyberbullying in Europe Research Report \(Proiect de cercetare Cyberbullying în Europa\)](#)
Sinteza a ceea ce se știe în prezent despre cyberbullying. Proiectul a fost desfășurat în cadrul the CyberTraining project.

Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu părinții

Pentru a legifera și reglementa implementarea programelor pentru prevenire și intervenție împotriva bullying-ului, este important să fie înțelese posibilitățile de acțiune pe care le are fiecare dintre grupurile posibil implicate. În acest sens, familia constituie un pilon important pentru a acționa în mod adecvat. Educația socio-morală este esențială pentru prevenție, ținând cont de faptul că, deși acest tip de educație se face mai curând în contextul familial, școala poate să ajute la compensarea inegalităților. Pentru intervenție, colaborarea dintre familiile victimelor și agresori este esențială, pentru ca toate eforturile de reeducare să se îndrepte în aceeași direcție. Totuși, deși relevanța pe care o au familiile în această situație este de netăgăduit, acestea reprezintă grupul care este cel mai dificil de implicat. Mai mult, familiile care sunt în relații mai strânse cu școala sunt cele care prezintă tendința de a fi deja sensibilizate în această privință. Așadar, factorii de decizie ar trebui să:

- știe care sunt dificultățile întâmpinate când se dorește implicarea familiilor;
- analizeze campaniile de sensibilizare împotriva bullying-ului;
- investigheze inițiativele deja existente de a pregăti familiile.

Site web

- [Self-directed online courses for parents \(Cursuri online de autoperfectiune pentru părinti\)](#)

Curs obținut în cadrul proiectului Cybertraining Parents Project: părinți care sunt interesați să afle mai multe despre subiectul cyberbullying-ului și despre cum trebuie acesta abordat.

Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu elevii

Lucrul cu elevii este evident necesar. Dar nu numai cu cei care sunt direct implicați, adică victime și agresori. Activitățile cu elevii trebuie să fie educative și, din acest motiv, includerea obiectivelor de prevenire între obiectivele curriculumului sau ale programului general al acțiunii vor avea rolul de a facilita sarcina. Intervenția în rândul elevilor implicați constă în programe speciale destinate elevilor care sunt deja agresori sau victime, sau riscă să devină una dintre cele de mai sus. S-a demonstrat că în acest tip de programe cei ce sunt în aceeași situație tind să se implice efectiv. Cu alte cuvinte, faptul că un prieten suferă îi face pe ceilalți prieteni să se implice. Astfel de programe sunt cunoscute sub denumirea de programe de sprijin din partea prietenilor. Pașii de urmat sunt:

- cunoașterea măsurilor educative care au ca scop prevenirea bullying-ului;
- explorarea programelor create anume pentru victime și agresori;
- analizarea programelor de sprijin din partea prietenilor.

Site web

- [Pacer Center's teens against bullying \(Site al Pacer Center- adolescentii împotriva bullying-ului\)](#)

Site web unde se poate găsi descrierea unui mod de lucru cu elevii: imagini, filme, relatări samd.

Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu profesorii

Profesorii sunt grupul țintă cel mai important pentru prevenție și intervenție. Ei vor fi aceia care vor coordona și/sau vor desfășura acțiunile îndreptate spre elevi și familii. Așadar, principalele obiective ale sensibilizării, instruirii și recunoașterii trebuie să fie centrate pe profesori. Va fi încurajată instruirea acestora sub diferite forme: congrese, seminarii, cursuri specifice, s.a.m.d. Totuși, este important că nu doar să se încurajeze instruirea, ci să se și atingă scopul fundamental că profesorii să se simtă competenți nu doar să transmită conținuturile educative specifice, ci să și facă față unor asemenea probleme. În condițiile unui nivel similar de instruire, cei care se simt competenți pentru acțiune au tendința de a se descurca mai bine.

Site web

- [Working with teachers \(Lucrul cu profesorii\)](#)
Material obținut în cadrul European Vista Project și unde se poate găsi un rezumat al modului de desfășurare a instruirii cadrelor didactice.

Cunoașterea direcțiilor de acțiune pentru lucrul cu direcțiunea

Direcțiunea este aceea care poate încuraja sau împiedica luarea de atitudine împotriva bullying-ului și prevenirea abandonului școlar. În unele cazuri, directorii sunt și profesori, alteleori nu. Acesta e un factor important de luat în considerare, deoarece lucrul zilnic cu elevii conferă un tip special de cunoaștere, care ajută la luarea unor decizii adecvate în legătură cu direcțiile de acțiune și eșalonarea lor temporală. Directorii, indiferent că sunt cadre didactice sau nu, sunt în primul rând manageri, iar managementul poate facilita sau îngreuna eforturile făcute de celelalte grupuri, în primul rând de către cadrele didactice. În acest scop, deși instruirea direcțiunii este aceeași ca pentru celelalte cadre didactice, trebuie să includă probleme legate de management, pentru a încuraja și optimiza eforturile făcute de colegii lor, cadrele didactice.

Raport

- [Transnational report on School Bullying \(Raport transnational asupra bullying-ului în școală\)](#)
Raport obținut în cadrul proiectului "Nu mi-e frică", și în care se regăsesc reacțiile direcțiunii la peste o sută de episoade de bullying.

Formarea experților

Una dintre cele mai complexe sarcini în procesul de a dezvolta în mod optim programe de prevenție și intervenție este să se dispună de personal cu experiență în cadrul acestor programe, mai ales în cazul celor de intervenție. În acest scop, este crucial ca factorii decizionali să selecteze, din rândul personalului lor, pe cei care se presupune că au o pregătire anterioară (de exemplu psihologi) și pe cei care sunt dornici să se specializeze în programe de intervenție împotriva bullying-ului. Ca urmare, se va forma un grup de experți care vor deveni consilieri pentru cadrele didactice care vor solicita aceasta și eventual pot fi instructori pentru cadrele didactice. Conform procedurii sus-menționate, este important ca acest tip de funcție să fie menționată în diagrama organizațională a instituțiilor.

Site web

- [Resource Package for Trainers \(Pachet de resurse pentru instructori\)](#)
Materiale obținute în cadrul proiectului Cybertraining Parents de schițare a unui curs de instruire pentru prevenirea și eradicarea bullying-ului.

Bune practici și experiențe bazate pe dovezi

Acțiunile factorilor de decizie trebuie să se fundamenteze pe conștiința faptului că știința este pe cale să ofere treptat modele eficiente de acțiune pentru a face față bullying-ului și programe ale căror rezultate sunt remarcabile în anumite condiții. Este necesar ca politicile să fie bazate pe principii de acțiune care au fost testate empiric. Ceea ce este cunoscut sub denumirea de practici fondate pe dovezi este format din următoarele: resurse, programe sau materiale care au fost riguros testate și ale căror evaluări sunt pozitive în ceea ce privește scopurile pentru care au fost create. Aceasta este calea de a ajunge la politici care sunt eficiente pentru obiectivele pentru care au fost create.

Publicatii online

- [School climate and bullying prevention \(Climatul școlar și prevenirea bullying-ului\)](#)
Capitol din cartea „Practici pentru implementare și sustenabilitate legate de climatul școlar”/“School Climate Practices for Implementation and Sustainability” în care veți putea găsi informații-cheie pentru practici eficiente.
- [Tackling bullying in schools: a guide for governors \(Eradicarea bullying-ului în școli: ghid pentru directori\)](#)
Ghid al Alianței Anti-Bullying (Anti-Bullying Alliance) care identifică nevoia de specialiști a direcțiunii școlii în legătură cu eforturile anti-bullying. Foarte util pentru factorii decizionali în general.

Modelul acțiunii preventive: Abordarea globală a școlii

Cercetările empirice și bunele practici au demonstrat că cea mai potrivită linie de acțiune împotriva bullying-ului este adoptarea unei perspective concentrate pe abordarea globală a școlii (whole policy approach)/ (WPA). Aceasta se referă la programe care includ, în același timp, direcții de acțiune cu toate grupurile implicate, cel puțin cel al familiilor, elevilor și profesorilor. Se poate ca acest obiectiv să nu poată fi atins chiar de la început, dar factorii decizionali trebuie să nu piardă din vedere că politicile împotriva bullying-ului trebuie să fie globale. Noile măsuri nu pot fi implementate în același timp, ci treptat, pentru a se atinge scopul ca instituțiile și indivizii implicați să se familiarizeze cu ele.

Site web

- [Vista: A Whole School Approach \(WSA\). How to embed the WSA: the challenge of implementation \(Vista: Abordare globală a școlii / A Whole School Approach \(WSA\). Cum să integrăm WSA: dificultățile implementării\)](#)
Material obținut în cadrul proiectului European Vista Project și unde puteți găsi un rezumat a ceea ce este WSA și câteva indicații despre cum să le punem în practică.

Strategii de intervenție directă

Deși cea mai mare parte a acțiunilor generale trebuie să fie preventive, politicile generale trebuie să fie pregătite să abordeze eventualele episoade de bullying. Intervențiile vor fi necesare atât în ceea ce-i privește pe agresori, cât și pe victime și pe elevii care prezintă riscul de a deveni agresori sau victime. În acest scop este de dorit ca factorii de decizie să proiecteze acțiuni pentru acest tip de elevi și să treacă la identificarea lor. Există un mare număr de moduri în care se poate face aceasta: cultivarea empatiei, a siguranței de sine, metoda Pikas, Cercurile de calitate s.a.m.d. Nu trebuie neapărat să fie ales doar unul dintre ele, ci mai degrabă să se ofere comunității educaționale o gamă largă de posibilități, astfel încât cadrele didactice să poată face alegerile în funcție de elevii lor și de condițiile și circumstanțele specifice.

Site-uri web

- [8 Ways Educators Can Support Victims of Bullying \(8 Moduri in care educatorii pot sprijini victimele bullying-ului\)](#)
Website unde se poate afla cum să fie susținute victimele bullying-ului.
- [Dealing with bullies \(Comportamentul cu agresorii\)](#)
Website al Nemours Center for Children's Health Media al Fundației Nemours, unde copiilor li se oferă strategii de reacție în fața agresorilor.

Rețele de împărtășire și schimb de experiență

Programele de intervenție cu rezultate remarcabile din anumite școli pot fi utile altor școli cu condiții și situații asemănătoare sau pot deveni utile acestora cu doar câteva adaptări ale materialelor și procedurilor. Totuși, în multe cazuri, bunele practici în predare cad în uitare sau în anecdotic. Este așadar important ca toate experiențele să fie povestite și publicate spre beneficiul celorlalți colegi. În acest scop, este important ca factorii de decizie să faciliteze acest schimb prin punerea la dispoziție a unor medii adecvate de publicare.

Online Publication

- [Stop@Bullism! COMMON BOOKLET \(Stop@Bullism! BROȘURA COMUNĂ\)](#)
Sinteză a Proiectului Leonardo Da Vinci Lifelong Learning Project, intitulată "Stop@Bullism". Un exemplu de modalitate a împărtășirii experienței și cunoștințelor cu alții.